

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2020"

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง People's Participation in the Operation of Ranong Provincial Administrative Organization

วรานนท์ เกื้ออินสิน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: 59563816034@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวน 399 คน ใช้วิธีการสุ่มสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดความน่าจะเป็น โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA เมื่อพบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล และด้านการร่วมรับประโยชน์ และผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนพบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, องค์การบริหารส่วนจังหวัด, จังหวัดระนอง

Abstract

This research aimed to 1) Study the level of people's participation in the operation of Ranong Provincial Administrative Organization and 2) Compare the people's participation in the operation of Ranong Provincial Administrative Organization. The research used the quantitative research. The sample used in the research consisted of 399 people. The

probability sampling was conducted by using questionnaire to compile data. The statistics used in the analysis included Percentage, Standard Deviation, t-test, and One-way ANOVA. When a difference was found, the difference in pair would be tested with the LSD method. The research findings revealed that overall the people's participation in the operation of Ranong Provincial Administrative Organization was at a high level. As for the consideration of each dimension, it was found that the average of all dimensions was at a high level. The study was divided into five dimensions namely joint thinking, joint planning, joint implementation, joint monitoring and assessment, and joint benefit. The study findings compared the level of people's participation in the operation of Ranong Provincial Administrative Organization, divided by personal status, and revealed that there was no difference in the level of people's participation in terms of gender, age, education level, occupation, and salary.

Keywords: participation, provincial administrative organization, ranong province

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีมาตั้งแต่ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 จนมาถึงปัจจุบันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนามาเป็นลำดับและตอบสนองแนวทางการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เด่นชัดไม่ว่ารัฐธรรมนูญของไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความต่อเนื่องและเติบโตอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ คือ การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาตนเอง การจัดให้มีความระบบริกษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความคล่องตัวและร่วมแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาชุมชนสืบเนื่องด้วยแต่ละท้องถิ่นมีบริบทและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันจึงเหมาะสมที่จะให้คนภายในท้องถิ่นแต่ละแห่งดูแลตนเอง เพราะฉะนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งตามแนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยแนวคิดดังกล่าวส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เกิดความคุ้มค่า ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมส่วนรวมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยการที่ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมตัดสินใจการบริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นก่อให้เกิดความผูกพันและเห็นความสำคัญขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อระบอบประชาธิปไตยและมีการตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น

จากการมีส่วนร่วมดังกล่าว ทำให้ภาครัฐในระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ต้องมุ่งแสวงหารูปแบบการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นในการด้านการบริหารงานของท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ ด้านนโยบายสาธารณะที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้กับประชาชนในท้องถิ่น นโยบายบางอย่างดำเนินการไปแล้วเกิดประโยชน์สูงสุด ยังมีอีกหลายอย่างที่ไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการในการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติที่ยังมีแนวคิดว่าเป็นเรื่องของรัฐประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลที่ได้จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลที่ตามมาคือ โครงการและรายละเอียดการทำงานต่าง ๆ ถูกยึดเยียดแก่ชาวบ้าน และชาวบ้านถูกดึงให้ร่วมมือแทนที่จะมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการตัดสินใจ ความพยายามเช่นนี้นอกจากจะไม่เปิดโอกาสให้แก่ประชาชนพัฒนาตนเองจากการมีส่วนร่วมแล้ว ยังเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนและตอกย้ำลักษณะพึ่งพิงราชการมากขึ้น แม้ว่าการมุ่งพัฒนาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นเรื่องยากลำบาก แต่ถ้าหากกระทำได้สำเร็จจะเกิดผลต่อการพัฒนาที่สืบเนื่องต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นวิธีเดียวที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองให้อยู่อย่างมีความสุข

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง และผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำนวน 159,891 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) และกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรในการคำนวณตามวิธีของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 399 คน วิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยวิจัยโดยใช้วิจัยรูปแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจำนวน 399 คน ใช้วิธีการสุ่มสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดความน่าจะเป็น โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA เพื่อเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างกับที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงนำแต่ละแก่นเนื้อหาที่ค้นพบมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปเป็นข้อค้นพบของการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล ด้านการร่วมรับประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดระนองแยก ซึ่งประกอบด้วย 5 อำเภอ จำนวน 399 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง สรุปได้ดังนี้

1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (3.61) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านการร่วมรับประโยชน์

มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก (4.04) รองลงมา ด้านการร่วมคิด มีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ในระดับมาก (3.68) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการร่วมปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.37)

2) ด้านการร่วมคิด พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ด้านการร่วมคิด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (3.68) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก (3.86) รองลงมาท่านได้เข้าร่วมนำเสนอปัญหาหรือความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนต่อเวทีประชาคมที่ อบจ. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.78) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านได้เข้าร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการไว้ในแผนพัฒนาของ อบจ. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.56)

3) ด้านการร่วมวางแผน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ด้านการร่วมวางแผน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (3.53) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมและความต้องการของประชาชนชุมชนไว้แผนพัฒนา อบจ. มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก (3.77) รองลงมาท่านได้เข้าร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก (3.63) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านได้เข้าร่วมการประชุมประชาคมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.36)

4) ด้านการร่วมปฏิบัติ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ด้านการร่วมปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (3.37) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โครงการ/ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในแผนพัฒนา อบจ. มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก (3.68) รองลงมาท่านเคยมีส่วนร่วมปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนา อบจ. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก (3.40) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ/ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนพัฒนา อบจ. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.21)

5) ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (3.42) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านได้เข้าร่วมประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนา อบจ. มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก (3.58) รองลงมาท่านมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการที่ อบจ. ดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา อบจ. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมาก (3.49) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านเข้าร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามกิจกรรมในแผนพัฒนา อบจ. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.28)

6) ด้านการร่วมรับประโยชน์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ด้านการร่วมรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก (4.04) เมื่อพิจารณา

โดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านได้รับประโยชน์ในโครงการ/กิจกรรมด้านความสะอาด สาธารณสุขสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด (4.58) รองลงมาท่านได้รับประโยชน์ในโครงการ/กิจกรรมด้านความปลอดภัยและความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในมากที่สุด (4.32) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านได้รับประโยชน์ในโครงการ/กิจกรรมด้านสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.68)

2. สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง โดยจำแนกตามปัจจัยของบุคคล

1) ด้านเพศ ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2) ด้านอายุ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมคิด และด้านการร่วมวางแผน มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3) ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4) ด้านอาชีพ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5) ด้านรายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมคิด มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การอภิปรายผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง

1.1 ด้านการร่วมคิด พบว่า ด้านการร่วมคิด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมากเพราะประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และยังได้เข้าร่วมนำเสนอปัญหาหรือความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนต่อเวทีประชาคมที่ อบจ. ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2540, หน้า 93) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาตนเอง ร่วมให้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกร่วมคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามีแสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญ และแสดงออกซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหา

1.2 ด้านการร่วมวางแผน พบว่า ด้านการร่วมวางแผน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมและความต้องการของประชาชนชุมชนไว้แผนพัฒนา อบจ. และได้เข้าร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด ถวิลวดี บุรีกุล (2550, หน้า 1-2) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่าง ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติ แต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัว เพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือ และตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่นที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อตัวเขามีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ ระดมทรัพยากรท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น และได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากร และระเบียบในสถาบันต่าง ๆ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้โดยกลุ่มที่ดำเนินการและความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่าง ๆ

1.3 ด้านการร่วมปฏิบัติ พบว่า ด้านการร่วมปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมากเนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โครงการ/ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในแผนพัฒนา อบจ. และเคยมีส่วนร่วมปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนา อบจ. ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนริศ กิจอุดม (2548, หน้า 12) รูปแบบการมีส่วนร่วมมีหลายรูปแบบและการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนที่มีความสำคัญแตกต่างกันกับลักษณะกิจกรรม องค์การอนามัยโลกให้เสนอว่ารูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการดำเนินการพัฒนาหรือเป็นขั้นตอนการปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนโดยการสนับสนุนด้านการเงินทุน วัสดุอุปกรณ์และแรงงานรวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงานการประสานขอความช่วยเหลือจากภายนอก

1.4) ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ได้เข้าร่วมประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนา อบจ. และมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการที่ อบจ. ดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา อบจ. ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปารีชาติ วลัยเสถียร (2542, หน้า 115-116) สรุปว่าการมีส่วนร่วมมีการส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชุมชน สามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับประโยชน์จากการพัฒนา

1.5) ด้านการร่วมรับประโยชน์ พบว่า ด้านการร่วมรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้รับประโยชน์ในโครงการ/กิจกรรมด้านความสะอาด สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และยังได้รับประโยชน์ในโครงการ/กิจกรรมด้านความปลอดภัยและความมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจรัส สุวรรณมาลา และชาญณวุฒ ไชยรักษา (2548, หน้า 17) ได้เสนอความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการปกครองท้องถิ่นที่ถูกต้องตามอุดมการณ์นั้น ต้องเป็นการมีส่วนร่วมที่มีพื้นฐานมาจากความรับผิดชอบร่วมกัน (Participation with Collective Responsibility) ซึ่งเป็นพฤติกรรมของกลุ่มคนในชุมชนที่ร่วมกันคิดและตัดสินใจเพื่อแสวงหาประโยชน์อันเป็นสาธารณะ (Public Interests) ร่วมกันซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของพลเมืองตามความรับผิดชอบร่วมกันนั้น คนในชุมชนควรร่วมกันคิดและกำหนดว่าชุมชนควรมีกิจกรรมสาธารณะอะไรบ้าง เช่น การจัดการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การจัดทำมีบริการสาธารณะพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ระบบการระบายน้ำและการมีส่วนร่วมโดยสรรหาคัดเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลมาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของคนในชุมชนเกี่ยวกับกิจการสาธารณะของชุมชน นับตั้งแต่การวางแผนการต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดทำบริการสาธารณะตามความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การร่วมกันคิดและกำหนดว่าจะช่วยกันแบกรับภาระหรือค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการจัดทำกิจการสาธารณะของชุมชนตามที่ได้ตกลงกันไว้ เช่น การกำหนดอัตราค่าเก็บภาษี วิธีการเก็บภาษี การกำหนดอัตราค่าบริการต่าง ๆ และคนในชุมชนควรร่วมกันตรวจสอบ ฝึามอง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินกิจการสาธารณะของชุมชนรวมทั้งมีความรู้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ทรัพย์สินหรือกิจการสาธารณะของชุมชนเสมือนหนึ่งเป็นของตนเองโดยช่วยกันทำนุบำรุงรักษา ฝึามองดูแลให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้การได้ดีและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอยู่เสมอ

2. การอภิปรายผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถานภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองโดยจำแนกตามตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ด้านเพศ ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุภา ชุกิตติกุล (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินงานประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับกลาง ส่วนด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผนและด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ เพศ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ เพศ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ สถานภาพสมรส ศาสนา อายุ ระดับ การศึกษาและอาชีพ

2.2 ด้านอายุ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมคิด และด้านการร่วมวางแผน มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทร กองทรัพย์ (2548) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาตำบลท่าอิฐ อำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในรายด้านปรากฏผลว่า ในด้านการวางแผนประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ แต่ในด้านการปฏิบัติงานประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานประชาชนยังมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ข้อมูลข่าวสาร จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมและความคิดเห็นต่อ อบต. ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ อบต. ได้แก่ เพศ อายุ ความรู้ความเข้าใจและการผ่านการอบรม

2.3 ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับยุทธ มะลิรส (2555) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคำพี่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ

องค์การบริหารส่วนตำบลคำพื อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ด้านอาชีพ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา กัลป์ยามพันธ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเพศและอายุที่แตกต่างกันทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกันทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ด้านรายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการร่วมคิด มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย มาลี เบ็ญจะมโน (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ความคาดหวังในผลประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล ทศนคติของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ความเชื่อถือในตัวผู้นำของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่ามีข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 หน่วยงานควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการไว้ในแผนพัฒนาและเข้าร่วมการประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของประชาชน ชุมชนต่อเวทีประชาคมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการกิจกรรม

1.2 หน่วยงานควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ/ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนพัฒนาพร้อมทั้งเข้าร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามกิจกรรมในแผนพัฒนาและมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาอบต. ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง อย่างต่อเนื่อง และติดตามผลในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นแล้วจะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงหรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาถึงสภาพและปัญหาและแนวทางแก้ไขในทุกภาคส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณมาลา และชาญณวุฒ ไชยรักษา. (2548). *การกำหนดตัวชี้วัดระดับและประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- จินตนา กัลป์ยามพันธ์. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2550). *การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: พาณิชยพระนคร.
- นริศ กิจอุดม. (2548). *ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาลี เบ็ญจมะโน. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2549). *สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักบริหารทะเบียน, กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อ เมษายน 9, 2562, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/districtList/S010107/th/72.htm>.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2020"

สุนทร กองทรัพย์. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาตำบลท่าอิฐ อำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper and Row.